



INFORME DE LA SESSIÓ DE DEBAT A ESCALDES-ENGORDANY

INFORME DE LA SESSIÓ DE DEBAT A ESCALDES-ENGORDANY

Dia: 13/10/2025	Hora: 19.00h	Lloc: Complex Prat del Roure
Participació: 15 persones (8 dones i 7 homes)		

Ordre del dia de la sessió

- Benvinguda institucional i presentació genèrica del procés i de la sessió **5'**
- Contextualització i explicació de la dinàmica que es realitzarà i del programa de la jornada **5'**
- Presentació d'informació de context **15'**
- Treball en grups: Identificació de característiques d'un futur a assolir/ un futur a evitar en relació als diferents àmbits de debat **30'**
- Treball en plenari: Posada en comú i classificació de les targetes **25'**
- Treball en plenari: Identificació de reptes/dificultats per assolir el futur desitjat **35'**
- Distribució d'un qüestionari d'avaluació **5'**
- Agraïments i comiat

Introducció a la sessió

Elisenda Vives i Manel Riera, copresidents del Comitè Rector del procés participatiu “Tracem el futur d'Andorra en un món que canvia”, donen la benvinguda a la sessió i contextualitzen que aquest projecte té l'objectiu de definir, de manera col·lectiva, els reptes de l'Andorra dels pròxims anys.

Indiquen que aquestes sessions, organitzades amb la voluntat de recollir aportacions de la ciutadania, dels agents socials, econòmics i culturals, són una primera fase del projecte. Durant el mes de gener del 2026 s'impulsarà una assemblea ciutadana, la segona fase del procés, formada per una mostra representativa de la societat andorrana.

Yvan Lara, d'Andorra Recerca i Innovació, explica que aquest procés participatiu està impulsat des del Govern, el Consell General i els Comuns. La secretaria tècnica és assumida per Andorra Recerca i Innovació i compta amb el suport tècnic de la Secretaria d'Estat d'Igualtat i Participació Ciutadana. Afegeix que s'ha contractat a una empresa per dinamitzar les sessions sectorials i parroquials amb la ciutadania, EDAS. Remarca que aquest treball parteix d'un exercici previ de definició de reptes de futur de la societat andorrana, recollits en el procés “Andorra: reptes de futur” dut a terme l'any 2021.

Manel Gil, de l'equip dinamitzador (EDAS), planteja que l'objectiu de la sessió és doble:

- D'una banda, construir una visió en positiu, sobre quin és el futur desitjable en relació amb els àmbits de debat en el context andorrà.

- D'altra banda, identificar des de la perspectiva de les participants què cal tenir en compte per assolir aquest futur desitjat, és a dir, recomanacions.

Recull d'aportacions de la sessió

En relació a les **visions de futur i els escenaris desitjables**, es recullen les següents aportacions:

- **Salut i cohesió social:**
 - Una Andorra que disposa d'una sanitat de qualitat i accessible a tothom, amb totes les especialitats i un catàleg de serveis propis i que incorporen les noves tecnologies, per evitar haver de fer els tractaments fora d'Andorra.
 - Una Andorra que permet accedir a un servei de salut pública holística, contemplant la prevenció de desequilibris amb teràpies naturals complementàries i opcions més naturals i menys invasives.
 - Un país que és exemple d'integració i bona convivència de cultures.
 - Una Andorra amb una societat cohesionada i igualitària que disposa d'un sistema d'atenció precoç i àgil per detectar i tractar noves dificultats i mancances.
- **Transició energètica i medi ambient:**
 - Un país referent en sostenibilitat i medi ambient que ha preservat la vegetació, el paisatge, la qualitat de l'aire, l'aigua.
 - Una Andorra amb ciutats més agradables, habitables i confortables, més humanes, amb una menor contaminació (lumínica, acústica, atmosfèrica) i que ha assolit una reducció del transit rodat als seus nuclis.
 - Una Andorra que disposa de plena autonomia energètica basada en energies renovables.
- **Diversificació, transformació econòmica i digital:**
 - Una Andorra amb una economia diversificada, oberta a sectors econòmics nous i diversos, basada en la qualitat i no en la quantitat i amb un mercat laboral dignificat i de qualitat que no sigui dependent de mà d'obra forana i en la qual els salaris de la població del país són adequats per tal que pugui quedar-se al país.
- **Habitatge, demografia, ordenament del territori i connectivitat:**
 - Una Andorra que té un creixement poblacional pautat i planificat i que té en compte equilibrar els recursos disponibles amb el límit de població a assolir per viure de manera digna.
 - Una Andorra que ha controlat i limitat la construcció d'habitatges, que disposa d'un mercat d'habitatges dignes i accessibles a tota la seva població, amb independència del poder adquisitiu i que disposa de serveis de qualitat adequats a la demanda que genera la seva població.
 - Una Andorra que ha conservat els seus espais verds, protegint zones d'un excés de construcció.
- **Identitat, cultura i educació:**
 - Una Andorra que ha estat capaç de definir i mantenir la seva identitat i tradicions pròpies, sense caure en l'odi i el rebuig a l'estranger i el migrant.
 - Una Andorra en la qual l'ús del català és habitual a tots els espais públics tant per part de la gent del país com dels nouvinguts des del primer dia: carrer, comerços,...

- Una Andorra que disposa d'una educació de qualitat amb més opcions d'estudis superiors i de formació professional, amb homologació i intercanvis "Erasmus" perquè el talent no hagi de marxar fora.

Per tal d'assolir aquests futurs desitjables, les persones participants fan algunes **recomanacions**:

- **Salut i cohesió social:**

- Disposar d'un nombre adient de professionals de la salut, que tenen bones condicions laborals i que es mantenen al país.
- Retenir i/o recuperar el talent andorrà que s'està formant com a professionals de la salut fora d'Andorra mitjançant la creació d'un registre que permeti identificar-los i oferir-los beneficis i avantatges per tornar al país un cop han acabat la seva formació.
- Incidir en prevenció en salut.
- Construcció d'un segon hospital (públic o privat).
- Disposar de mitjans materials i màquines innovadores.
- La CASS hauria de poder exercir de tercer pagador davant d'entitats privades per poder avançar les proves diagnòstiques i els medicaments en els tractaments.
- Reducció de les desigualtats socials cercant i promovent espais de trobada.
- Es valora que la seguretat social i l'accés a la salut no hauria de ser universal i que cal que es mantingui un control mitjançant sistemes com el copagament en l'accés a les prestacions, tractaments i medicaments per tal que el sistema sigui sostenible.

- **Transició energètica i medi ambient:**

- Disposar de fonts d'energia renovables, com la geotèrmia, a tots els espais públics (100%) i als privats (50%).
- Optimització dels recursos naturals a través de les 3R (reducció, reutilització i reciclatge), no només a nivell domèstic sinó també a nivell empresarial (recuperació de maquinària, restauració de mobles, etc.).
- Facilitar als privats la instal·lació de plaques fotovoltaïques als edificis.
- Disposar de més espais verd als nuclis urbans.
- Optimitzar els recursos hídrics del país, reparant la xarxa i gestionant de manera eficient la separativa d'aigües (netes/residuals) que arriben als col·lectors.
- Dimensionar el transport públic i augmentar la seva freqüència.
- Fomentar l'ús de cotxes elèctrics i de pila d'hidrogen i l'ús de la bici amb la creació de carrils bici.
- Disposar de carrers naturalitzats amb preferència per als vianants i amb asfalts reductors de soroll.
- Disposar d'una normativa amb reglament sancionador que permeti regular la contaminació acústica produïda pels vehicles, però també la indústria i la construcció i que faciliti un control amb competències compartides entre Medi Ambient i Mobilitat.

- **Diversificació, transformació econòmica i digital:**

- Es valora la importància del sector turístic però que caldria que tornés a ser similar al que era fa 20 o 30 anys.
- Aplicar mesures per promoure les contractacions de població del país equilibrant salaris de gent del país i estrangers.
- Oferir oportunitats de treball per als joves del país en àmbits de valor afegit (biomedicina, nanotecnologia,...).

- **Habitatge, demografia, ordenament del territori i connectivitat:**
 - Promoure la promoció i oferta d'habitatge públic.
 - Intervenció de l'Estat en el mercat de l'habitatge per facilitar-hi l'accés de tothom.
 - Garantir que els nascuts a Andorra o els nouvinguts legals al país que tinguin intenció de quedar-se puguin accedir a l'habitatge.
 - Millorar les possibilitats de la població d'adquirir un habitatge o d'accedir a un mercat de lloguer competitiu.
 - Facilitar un accés a habitatges dignes per a tots els ciutadans i accessibles a tothom amb preus adaptats als salaris dels treballadors i les pensions de les persones jubilades.
 - Incentivar la reforma d'habitatges antics.
 - Limitar el nombre d'habitants segons recursos disponibles i resultats dels estudis de càrrega.
 - Disposar d'estudis de càrrega a nivell nacional que fixin un sostre poblacional i turístic màxim i segons els recursos disponibles.
 - Aturar el creixement per no superar els 95000 habitants.
 - Limitar la construcció a la muntanya.
 - Adquisició per part de l'administració d'espais naturals al fons de la vall per assegurar la seva preservació.
 - Mantenir i augmentar els espais verds als nuclis urbans.
 - Protecció de zones "no edificables" i conservació de més espais verds urbans.
 - Construcció limitada/controlada. Un augment suposa manca de serveis o que siguin de poca qualitat.
 - Control de la inversió estrangera en el sector immobiliari, compra de terrenys i segones residències, inclús de residents de la UE.
 - Promoure el transport col·lectiu i dimensionar-lo per millorar el servei i augmentar la seva freqüència.
 - Fomentar l'ús de cotxes elèctrics i de pila d'hidrogen i l'ús de la bicicleta amb la creació de carrils bici.
 - Acabar el túnel de St. Julià.
 - Construir un vial alternatiu a Canillo (túnel).
- **Identitat, cultura i educació:**
 - Revisió dels plans educatius actuals (per facilitar les convalidacions i que més professionals valorin venir a instal·lar-se a Andorra).
 - Que els estudiants d'Andorra, si van a estudiar fora puguin accedir per nota i no estiguin al final de les llistes per ser d'Andorra.
 - Educar en valors de respecte a l'altre, civisme, cultura de l'esforç, esperit d'equip i solidaritat.
 - Fomentar actuacions enfocades a recuperar i dotar de valor la identitat andorrana i que permetin recuperar l'estima pel país.

Conclusions de la sessió

En l'àmbit de salut i cohesió social les aportacions de la ciutadania posen èmfasi en disposar d'un sistema sanitari assequible, no privatitzat, tot i que amb copagament per fer-lo sostenible i que incorpora totes les innovacions disponibles en medicina. Es valora principalment el reforç de la medicina preventiva, i es considera que cal disposar de professionals suficients, amb condicions laborals adequades.

Paral·lelament, emergeix una visió de país que vol esdevenir referent en convivència i cohesió social, amb una integració real de les persones migrants que conviuen a Andorra i un sistema social que disposa d'una cartera de serveis socials actualitzada i que s'adapta per donar resposta a les noves necessitats socials existents.

En l'àmbit de la transició energètica i medi ambient hi ha un cert acord en la necessitat de fer d'Andorra un país capdavanter en sostenibilitat basat en el respecte i cura dels recursos naturals. Es valora la importància de preservar el paisatge, els boscos i la qualitat de l'aire i l'aigua, elements essencials de la identitat andorrana i del seu atractiu turístic i residencial. També es recomana un compromís per apostar per les energies renovables, l'eficiència energètica i la gestió responsable dels residus.

En l'àmbit de la diversificació, transformació econòmica i digital les persones participants reclamen reduir la dependència del sector turístic i promoure una economia més diversificada i innovadora. Es demana un major control de la inversió estrangera especulativa, especialment en el mercat immobiliari, i s'apunta a la necessitat de fomentar nous sectors basats en la recerca i la tecnologia que permetin assolir salaris dignes per a tota la població.

En l'àmbit de l'habitatge, demografia, ordenament del territori i connectivitat, l'habitatge i la gestió territorial apareixen com una de les principals preocupacions. Es demana posar límits al creixement urbanístic i poblacional per garantir la sostenibilitat dels serveis i la qualitat de vida. Les aportacions destaquen la importància de protegir el territori, mantenir espais verds urbans, afavorir l'accés a l'habitatge assequible i millorar la mobilitat sostenible i el transport públic.

En l'àmbit de la identitat, cultura i educació, les aportacions evidencien la voluntat de consolidar una identitat andorrana plural i oberta, capaç d'integrar la diversitat cultural del país, mantenint la llengua catalana i els valors tradicionals com a elements essencials. En l'àmbit educatiu, es demana actualitzar els plans d'estudis, ampliar les opcions de formació professional i superior i millorar les convalidacions internacionals, per facilitar la mobilitat i retenir talent.